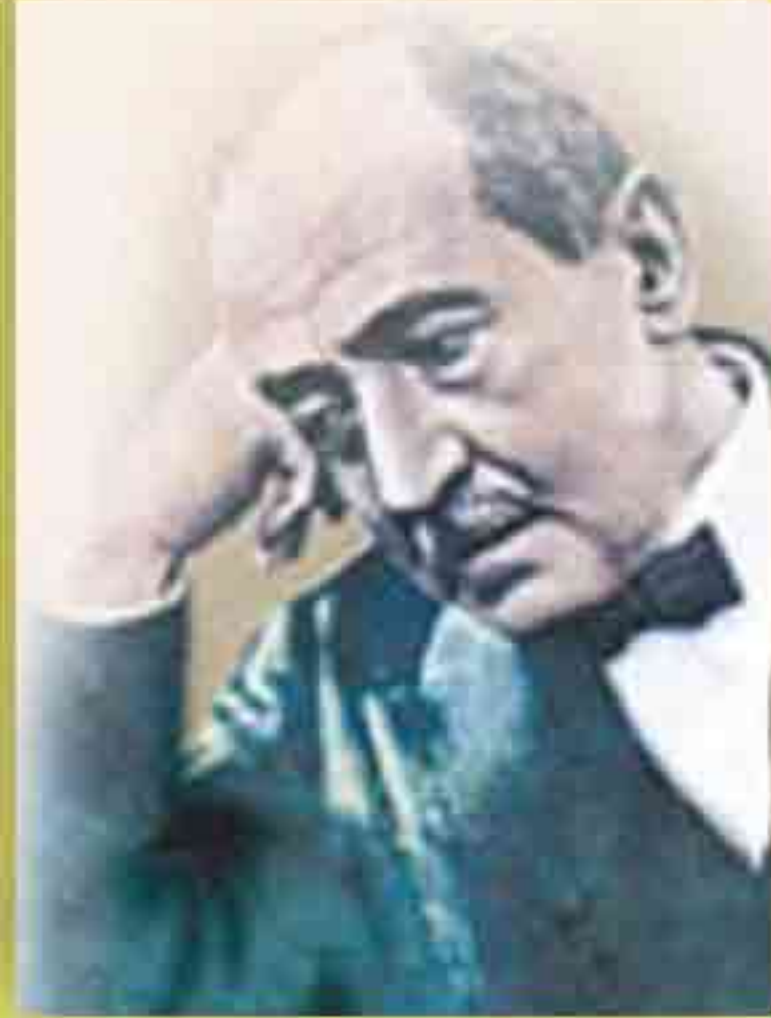

مشاهیر ادب عرب

فؤاد حمدو الرفس

مترجم: روح الله تقی زاده

مشاهیر ادب عرب

تألیف: فؤاد حمد والرفس

مترجم: روح الله تقی زاده
استاد مدعو دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس

سرشناسه	: رفس، فؤاد حمدو
عنوان قراردادی	: سلسله شخصیات ادبیه. فارسی
عنوان و نام پدید آور	: مشاهیر ادبا عرب فؤاد حمدو و الفس؛ مترجم روح الله تقی زاده.
مشخصات نشر	: بندرعباس: دانشگاه آزاد اسلامی (بندرعباس)، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۸ ص.: شکل.
شابک	: ۲۰۵۰۰ ریال: ۴-۷۶۵-۲۲۳-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: شاعران عرب - - سرگذشتنامه
شناسه افزوده	: دانشگاه آزاد اسلامی. واحد بندرعباس.
رده بندی کنگره	: ۸۰۴۱۱۳۸۹ س ۷ ر / ۲۱۶۴ PJA
رده بندی دیویی	: ۸۹۲/۷۱۰۹۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۰۴۱۱۵۸

انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس

تلفن تماس: ۰۷۶۱-۶۶۷۷۵۰۲

مشاهیر ادبا عرب

تألیف: فؤاد حمدو و الفس

ترجمه: روح الله تقی زاده

طرح جلد: امیر حسین والا

چاپ اول: ۱۳۸۹

قطع: وزیری

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۵۰۰ ریال

ISBN:978-964-223-765-4

شابک: ۴-۷۶۵-۲۲۳-۹۶۴-۹۷۸

تقدیم به :

فرشته کوچولوی زندگی ام
«پارمیس»

و

فرشته نگهبانش همسر عزیزم
«فروزان»

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۳	عباس محمود عقاد
۲۳	احمد شوقی
۳۱	محمود سامی بارودی
۳۹	ابراهیم ناجی
۴۹	مصطفی صادق رافعی
۵۷	رفاعه رافع طهطاوی
۶۵	توفیق حکیم
۷۵	محمدحسین هیکل
۸۳	محمود تیمور
۹۱	میخائیل نعیمه
۹۹	عمر ابوریشہ
۱۰۷	خیرالدین زرکلی
۱۱۵	خلیل مطران
۱۲۳	طہ حسین
۱۳۱	رشید سلیم خوری
۱۳۹	امین ریحانی

مقدمه

در زمان ما، انتقال مجموعه میراث های بشری، از ملتی به ملت دیگر و از زبانی به زبان دیگر، یکی از مهمترین ابزارهای توسعه تمدن جدید بشری به شمار می آید. بر هیچ کس پوشیده نیست که «ترجمه» اساسی ترین نقش در این انتقال بر عهده دارد. امروزه تقریباً همه ملت های جهان از طریق ترجمه با یکدیگر در ارتباط هستند، طوری که تأثیر و نقش ترجمه در انتقال بیشتر مظاهر تمدن از دانش و تکنولوژی گرفته تا ادبیات و هنر و سیاست و اقتصاد و ... را نمی توان نادیده گرفت.

ترجمه بهترین وسیله برای بیان افکار و اندیشه ها است و بهترین وسیله برای آگاهی و اطلاع یافتن از پیشرفت ها و عقاید و نظریات سایر ملل و کم هزینه ترین روشی است که می توان به واسطه آن تجارب دیگر ملل را در اختیار هم زبانان خود قرار داد.

یکی از نویسندگان معاصر عرب می گوید: «رسالت ترجمه یک ضرورت انسانی است و یک ملت هر چند پیشرفته و مترقی باشد نمی تواند به میراث علمی خود بسنده کرده و از میراث همگانی ملت ها که مجسم در ادبیات ملت های عرب و عجم و خاور دور و نزدیک است، بی نیاز باشد. کاروان تمدن انسانی در مسیر حرکت از چپ و راست تغذیه می کند، دانه ای از این جا و آن جا می گیرد و بین حقایق و وقایع، اکتشافات و اختراعات که در این جا و آن جا به وجود می آید، تناسب و هماهنگی برقرار می کند».

بنابراین، ترجمه موجب کامل شدن شناخت ملت ها گردیده و نمی گذارد دانش آن ها در یک مرز خاص توقف کرده و راکد باقی بماند.

با تصفح کتب عربی به شخصیت هایی بر می خوریم که گمنام مانده اند و هیچ مطلبی پیرامون آن ها به پارسی نوشته نشده و یا این که بسیار کم به آن ها پرداخته شده است و هیچ ترجمان و تفسیری از شخصیات انبی مهم عربی در دسترس مشتاقان نیست و این اهمال، زیبنده پارسی گویان نیست. از این رو، راقم سطور، اثری ناقص و نارسا در این باب پدید آورده است تا فتح بابی گردد و سواران ترجمه در میدان درآیند و شاهکار آفرینند.

ناگفته پیداست که متن عربی را - با آن همه لطایف و ظرایف - نمی توان به زبانی دیگر برگرداند که دقیقاً حق مطلب را ادا کند ولی :

« آب دریا را اگر نتوان کشید هم به قدر تشنگی باید چشید »

« ان شیئاً کله لا یدرک اعلمو ان کله لا یترک »

و نیز:

با آن که آثار و اشعار و احوال بزرگانی چون حافظ و سعدی و خیام و... به زبان عربی ترجمه و تفسیر شده است ولی زبان پارسی از ترجمه احوال و آثار سخنوران تازی از جمله طه حسین، توفیق حکیم، عباس محمود عقاد، احمد شوقی، نعیمه، بارودی و... بی نصیب مانده و یا بهره ای اندک برده است و این جای بسی دریغ است و افسوس که حتی نام برخی از آن ها هم برای غالب ایرانیان، غریب است و نامأنوس.

با توجه به جایگاه والای ادبیات عرب در دین گرامیمان و ادبیات میهن عزیزمان معرفی چنین شخصیت هایی به هموطنان بلکه همه پارسی زبانان، ضروری می نمود از این رو مترجم به ترجمه احوال آن ها پرداخته و در این رهگذر - تا حد امکان - جانب ادب پارسی را فرونگذاشته است.

مترجم با توجه به ارزش مجموعه «شخصیات ادبیه» اثر «فؤاد حمدوالرفس» در پرداختن به احوال شخصیات مهم عرب و خالی بودن عرصه این مهم در زبان پارسی به ترجمه این مجموعه اقدام کرد. مجموعه مذکور شانزده مجلد است که - انشاء الله - در یک مجلد ترجمه خواهد شد و در برگیرنده سلسله شخصیات ادبی زیر است:

- ۱- عباس محمود عقاد
- ۲- احمد شوقی
- ۳- محمود سامی بارودی
- ۴- ابراهیم ناجی
- ۵- مصطفی صادق رافعی
- ۶- رفاعة رافع طهطاوی
- ۷- توفیق حکیم
- ۸- محمدحسین هیکل
- ۹- محمود تیمور
- ۱۰- میخائیل نعیمه
- ۱۱- عمر ابوریشه
- ۱۲- خیرالدین زرکلی
- ۱۳- خلیل مطران
- ۱۴- طه حسین
- ۱۵- رشید سلیم خوری
- ۱۶- امین ریحانی

راقم سطور برای ترجمه این مجموعه به فرهنگ های لغت پارسی و عربی مراجعات بسیار داشته است و برای واژه گزینی، عبارت پردازی، و گاهی سجع سازی در ترجمه، رنجهای بی شماری را بر خود هموار کرده است و در این رهگذر، در کتب تتبع و تفحص بسیار نموده است چرا که جد و جهد وی همواره بر این بوده است که - در حد توان علمی خود - ترجمه ای دقیق و در عین حال دلنشین به دست دهد.

در ترجمه عبارت هر گاه مترجم کلمه ای را افزوده است که در متن نبوده آن را درون پرانتز قرار داده تا در

ترجمه، رعایت امانت و اعمال دقت را بنماید و آن گاه که کلمه یا عبارتی مبهم بوده است آن را در پاورقی توضیح داده است.

از آن جا که مترجم مطالب را در حد بضاعت مزجات خویش به آن پرداخته، امید می رود که علمای اطراف و ادبای آفاق، و مترجمان عزیز، لغزش های قلمش را نادیده انگارند و این خدمت ابی ناچیز را فتح بابی شمارند و خود در این باب به ترجمه و تألیفاتی کاملتر و بهتر همت گمارند .

در اینجا باید از همه افراد و دوستان عزیز که مرا یاری داده اند سپاسگزاری نمایم مخصوصاً همسر عزیزم که سختی ها و مشقت های راه را دوشادوش من پیمودند. و اکنون بدان امید می بندم که آنان که قبل از انتشار کتاب مرا آنچنان یاری کرده بودند پس از انتشار نیز از یاری و راهنماییشان دریغ نفرمایند. در همه حال شاکر الطافشان هستم.

والکمال لله وحده

وما توفیقی الا بالله و علیه التکلان

روح الله تقی زاده

اصفهان - آذر ماه ۱۳۸۵ هـ. ش